

Liite 1

Elintarvikevalvontasuunnitelman toteutuminen v. 2020

Valvontayksikön alueella oli vuoden 2020 lopulla valvontatietojärjestelmä VATI:n mukaan noin 2400 elintarvikevalvonnan kohdetta ja niissä noin 2450 kohdetoimintoa. Valvontakoh-teisiin tehtiin yhteensä vuoden 2020 aikana 728 suunnitelmallista tarkastusta ja valvonta-suunnitelman toteuma-aste oli näin 59 %. Vuonna 2019 vastaava toteuma oli 79 %. Edel-tävää vuotta heikompi toteuma johtui koronaepidemian aiheuttamista muutoksista tarkas-tustoiminnassa sekä valvottavalla toimialalla. Tällaisia muutoksia olivat esimerkiksi ravinto-loiden sulkeminen asiakkailta keväällä sekä suunnitelmallisen paikan päällä tehtävän tar-kastustoiminnan merkittävä rajoittaminen Ruokaviraston suunnalta. Lisäksi vuonna 2019 käyttöön otettu uusi valvontatietojärjestelmä aiheutti yhä vuoden 2020 aikana lisätyötä. Järjestelmän puutteet vaikuttavat yhä raportointiin aiheuttaen epätarkkuuksia. Lisäksi teh-tiin suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia yhteensä 53 kpl. Erilaisia ilmoituksia ja hake-muksia käsiteltiin liittyen esim. toiminnan aloitukseen, lopetukseen tai toimijanvaihdoksiin yhteensä 298 kpl. Vuoden aikana tehtiin myös kaksi laitoksen toiminnan aloitukseen liitty-vää hyväksymispäätöstä sekä kaksi laitoksen toiminnan olennaiseen muutokseen liittyvää hyväksyntää.

Elintarvikehuoneistojen tarkastustiheydet määritellään Ruokaviraston antaman ohjeen mu-kaisesti. Lisäksi valvonnan tarpeen määrittelyä ohjaa voimassa oleva ympäristöterveyden valvontasuunnitelma. Alueella olevia säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvia elintarvikehuo-neistoja valvotaan 0,35-6 kertaa vuodessa. Alkutuotannon valvontaa tehdään myöskin Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti ja tarkastukset tehdään vaihdellen tarvit-taessa tehtävistä tarkastuksista kerran vuodessa tarkastettaviin kohteisiin.

Elintarvikehuoneistojen tarkastustiedot julkaistaan Oiva-järjestelmän mukaisesti valvonta-kohteissa ja ne ovat nähtävissä myös www.oivahymy.fi-internetsivuilla.

Elintarvikevalvonnassa otettiin näytteitä yhteensä 35 kpl (osaan tapahtumista voi sisältyä useampi näyte), joista valvontasuunnitelmaan kuuluvia näytteitä oli yhteensä 27 kpl ja suunnitelman ulkopuolisia 8 kpl. Suunnitelmaan kuuluvat näytteet ovat projektinäytteitä ja suunnitelman ulkopuoliset näytteen ovat pääasiassa ruokamyrkytyspäilyihin liittyviä näyt-teitä.

Yksikössä selvitettiin myös ruokamyrkytyspäilyjä, joista yksi johti laajempaan epidemia-selvitykseen. Ruokamyrkytyksen aiheuttajaa ei saatu varmistettua, mutta aiheuttajaksi epäiltiin joko biogeenisiä amiineja tai *Staphylococcus aureus*-bakteerin tuottamia entero-toksiineja. Lisäksi pyrittiin selvittämään pienempiä ruokamyrkytystapauksia sekä osallistut-tiin viiteen laajempaan selvitykseen yhdessä keskusviranomaisen ja muiden valvontayksi-köiden kanssa.

Vuoden 2019 lopussa ensisaapumisvalvonta-termi poistui lainsäädännöstä ja muuttui sisä-markkinatuonniksi, jota valvovat kunnat osana normaalia suunnitelmallista valvontaansa.

Elintarvikevalvontaan käytettiin vuoden aikana noin 11,40 htv:tta ympäristöterveyden koko-naistyöajasta. Tämä sisältää myös suunnitelmalliseen tupakkavalvontaan käytetyn ajan sekä esimiestyöhön ja hallintoon tiimilähiesimiehen käyttämän työajan. Valvontakäyn-neistä, ilmoitusten käsittelystä ja päätöksistä kertyi tuloja 134 773 €.

Vuoden 2020 toteuman raportointia häiritsee yhä uuden tietojärjestelmä VATI:n käyttöönotto vuonna 2019. Järjestelmän virheet aiheuttavat yhä epätarkkuuksia raporteihin. Tietojärjestelmässä voi olla esimerkiksi osa suoritteista merkitty väärään kategoriaan ja osa suoritteista ei näy raportilla.

Taulukko. Elintarvikevalvonnan suoritteiden toteuma v. 2020.

Toimintatyyppi	Tarkastusmäärät	Suunniteltu määrä 2020	Toteuma %
Maahantuonti ja vienti	22	35	63%
Tukkumyynti	5	5	100%
Vähittäismyynti	155	167	93%
Valmistus	5	8	63%
Vilja- ja kasvisala	14	31	45%
Liha-, kala- ja maito-ala	11	14	79%
Tarjoilu	435	773	56%
Kuljetus	4	8	50%
Varastointi	9	11	82%
Kontaktimateriaalit	5	8	63%
Alkutuotanto	2	5	40%
Uusinta- ja seurantatarkastukset	61	161	38%
Yhteensä	728	1225	59%

Liite 2

Terveydensuojeluvalvontasuunnitelman toteutuminen v. 2020

Valvontayksikön alueella on n. 1100 terveydensuojeluvalvonnan kohdetta. Valvontakohteisiin tehtiin yhteensä 221 suunnitelmallista tarkastusta ja suunnitelman toteuma oli 57 % kun se v. 2019 oli 82 %. Edeltävää vuotta heikompaan toteumaan osa syynä oli koronaepidemia, joka aiheutti muutoksia niin tarkastustoiminnassa kuin valvottavien kohteiden toiminnoissa mm. osa valvontakohteista oli kokonaan suljettuina osan vuodesta, eikä suunnitelmallisia tarkastuksia tehty kohteisiin, joissa oli ikäihmisiä.

Valvontasuunnitelma oli laadittu valtakunnallisen valvontaohjelman sekä osin kohdekohtaisten riskinarviointien pohjalta.

Asumisterveyteen liittyviä suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 63 kpl. Toimintavuonna käsiteltiin yhteensä 72 terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta ja annettiin 88 lausuntoa. Lausuntoja pyydetään laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin erilaisista asioista.

Terveydensuojelun huomioista suunnittelussa ja päätöksenteossa (kaavoitus, ympäristöluvat, merkittävät hankkeet jne.) on edelleen pyritty järjestelmällisesti lisäämään mm. osallistamalla aktiivisesti sidosryhmätyöskentelyyn.

Huoneistovalvonta

Opetustilojen suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 50 kpl. Näiden osalta valvontasuunnitelma toteutui täysin (106 %). Päiväkoteihin, sosiaalialan laitoksiin, kauneudenhoitoalan toimintoihin, majoitustiloihin ja liikuntatiloihin tehtiin 75 kpl suunnitelmallista olosuhteiden valvontatarkastusta (noin 35 % suunnitellusta). Osaan kohteista ei päästy tekemään suunnitelmallista tarkastusta koronaepidemiaan liittyvien kohteiden omien tai valtakunnallisen linjausten vuoksi mm. varhaiskasvatus ohjeisti, ettei se ota päiväkodeissa vastaan ulkopuolisia henkilöitä ja vanhusten hoitolaitoksia koski valtakunnallinen linjaus riskiryhmille.

Huoneistojen toiminnanharjoittajien systemaattista tiedottamista ja ohjausta omavalvonnasta jatkettiin v. 2020 aikana. Kuntien sisäilmatyöryhmien kokouksiin sekä kohdekohtaisten sisäilmatyöryhmien työskentelyyn osallistuttiin aktiivisesti.

Talousvesivalvonta

Terveydensuojelun keskeisenä painopistealueena on talousveden laadun valvonta. Seutuyksikön alueella toimii 3 suurta, 10 keskisuurta ja 28 pientä vesilaitosta sekä 7 vesiosuuskuntaa. Vesilaitosten ohjaukseen (riskinarviointi, WSP ja varautumissuunnitelmat) käytettiin myös vuonna 2020 runsaasti työaika. Terveydensuojelu edisti valvontatyössä laitosten riskinarviointia. Tarkastukset ja näytteenotto toteutettiin valtakunnallisen ohjeituksen mukaisesti. Talousvesinäytteitä tutkittiin kaikkiaan yhteensä n. 330 kpl (ei sisällä laitosten käyttötarkkailunäytteitä). Viranomaisvalvontanäytteiden otosta huolehti ympäristöterveyden näytteenottosuunnitelman perusteella suurelta osin MetropoliLab Oy. Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 20 kpl ja suunnitelman ulkopuolisia 2 kpl. Talousvesivalvontaan kohdistuvien tarkastusten toteuma oli 49 %. Etenkin vesilaitosten valvonnan osalta koronaepidemia rajoitti suunnitelmallista, paikan päällä tehtävää tarkastustoimintaa merkittävästi.

Talousveden laatuun liittyviä epäilyjä selvitettiin 16 kpl. Selvitystyöt liittyivät mm. vesilaitosprosessien häiriötilanteisiin ja putkirikkoihin. Toimintavuonna annettiin 9 kpl talousveden käyttörajoitusta / keittokehotusta veden laatua uhkaavien tilanteiden / veden laadussa todettujen poikkeamien johdosta. Vedenkäyttäjää tiedotettiin myös kemiallisten laatuvaatimusten raja-arvojen hetkittäisistä ylittymisistä. Lisäksi osallistuttiin talousveteen liittyvään häiriötilanneharjoitukseen.

Talovesiraportointi tehtiin edellisten vuosien tapaan lomaketta käyttäen.

Uimavesivalvonta

Seutuyksikön alueella oli v. 2020 suunnitelmallisen valvonnan piirissä 13 yleistä uimarantaa sekä 23 pientä yleistä uimarantaa. Uimarantoja ja uimaveden hygieenistä laatua valvottiin suunnitelman mukaisesti (96 %). Ympäristöterveys huolehti uimarantavesinäytteiden otosta. Yhteen talviuintikohteeseen annettiin hetkellinen uintikielto kahtena peräkkäisenä kuukautena pumppaamon ylivuodon aiheuttaman uimaveden laadun heikkenemisen johdosta. Kesäkaudella hetkellisiä uintikieltoja annettiin neljälle uimarannalle.

Uima-allaskohteiden, yhteensä 29 kpl, tarkastukset toteutuivat suunnitelmallisesti (100 %). Uima-altaiden näytteiden otosta huolehti pääsääntöisesti Metropolilab Oy, näytteet otettiin suunnitelman mukaisesti kävijämäärään suhteutettuna niiltä osin, kun kohteet olivat toiminnassa. Koronaepidemia sulki kohteita keväällä sekä loppuvuodesta. Yhteen altaaseen annettiin hetkellinen käyttökielto *Pseudomonas aeruginosa* löydöksen vuoksi.

Asunnontarkastukset

Asunnontarkastukset muodostivat suurimman tehtäväkokonaisuuden suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolisista tarkastuksista, asunnontarkastuksia tehtiin 63 kpl. Asunnontarkastukset liittyivät mm. sisäilman laatuun, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, tupakansavun leviämiseen, home- ja kosteusvaurioihin, meluhaittoihin, asuntojen likaisuuteen tai huonokuntoisuuteen, kylmyyteen ja hajuihin. Asumisterveystapaukset ovat usein pitkäkestoisia ja vaikeita ja niihin liittyy erittäin runsaasti yhteydenottoja. Ihmiset viettivät koronaepidemian vuoksi enemmän aikaa kotona, tämä näkyi lisääntyneinä yhteydenottoina mm. tupakansavu leviämisestä ja meluhaitoista. Kaikissa tapauksissa ei tule tarvetta tarkastuskäynnille, asioita pyritään hoitamaan eteenpäin ohjauksen ja neuvonnan avulla. Terveystapausten epäilyjä voidaan selvittää myös ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemien tutkimusten ja selvitysten perusteella. Asunnontarkastuksen jonotusaika vaihteli vuoden aikana 3-5 kk:n välillä.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksista tehtiin 9 päätöstä. Kaikissa päätöksissä tupakointikielto määrättiin parvekkeille ja huoneistopihoille hakemusten mukaisesti.

Terveystapausten valvontaan käytettiin vuoden aikana noin 9,8 htv:tta ympäristöterveyden kokonaistyöajasta. Tämä sisältää myös tupakkalain asuntoyhteisöjen tupakointikieltopäätöshakemusten käsittelyyn käytetyn ajan, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa tehtävään tupakointirajoitusten valvontaan käytetyn ajan sekä esimiestyöhön ja hallintoon tiimilähiesimiehen käyttämän työajan.

Valvontakäynneistä, ilmoitusten käsittelystä ja päätöksistä kertyi tuloja 51 319 €.

Taulukko. Terveysturvallisuuden tarkastussuoritteiden toteutuma v. 2020.

Toimintaluokka / -tyyppi	Tarkastus- määrät	Suunniteltu määrä 2020	Toteuma %
Talousveden toimittaminen	20	41	49
Opetustoiminta; koulut ja oppilaitokset	50	45	106
Lasten päiväkodit ja vastaavat	47	130	36
Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	2	7	29
Vanhainkodit ja vastaavat	2	13	15
Muut kohteet	2	13	15
Liikunta ja virkistystoiminta; kylpylät uimahallit, muut yleiset allastilat	33	33	100
Yleiset ja pienet yleiset uimarannat	43	45	96
Yleiset saunat, kuntosalit ja liikuntatilat	17	27	63
Lasten ja nuorten kohteet; kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	0	10	0
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	3	19	16
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	2	6	33
Yhteensä suunnitelmalliset tarkastukset	221	390	57 %
Asunnontarkastukset (ei suunnitelmallista tarkastusta)	63		
Yhteensä kaikki tarkastukset	284		

Liite 3

Tupakka- ja lääkelain mukaisen valvonnan toteutuminen vuonna 2020

Kaiken kaikkiaan tupakka- ja lääkelain suunnitelmallinen valvonta toteutui vuoden 2020 aikana hyvin. Kaikista suunnitelluista tarkastuksista toteutui 80%. Tämä on paremmin kuin vuonna 2019, jolloin tupakkavalvonnan toteuma oli 61% suunnitellusta. On kuitenkin huomioitava, että toteumaprosentit eivät ole täysin yhtenevät, koska vuoden 2019 toteuman raportoinnissa ei huomioitu tupakan tukkumyynnin, tupakointitilojen eikä nikotiinikorvaustuotteiden myyntiä. Vuonna 2020 myönnettiin uusia tupakkatuotteiden myyntilupia 26 kpl ja lääkelain mukaisia nikotiinikorvausvalmisteiden myyntilupia 15 kpl. Tupakkalain valvontaan käytettiin yhteensä noin 0,8 htv:ta ympäristöterveyden kokonaistyöajasta.

Tupakkalakiin perustuvia vähittäismyynnintarkastuksia tehtiin yhteensä 103 kpl:ta. Suunnitelmalliset tarkastukset kohdistettiin etenkin vähittäismyymälöihin, joissa tupakkatuotteiden myynti valtaosin tapahtuu. Valvonnassa kiinnitetään huomiota tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiin, markkinointiin ja vähittäismyymintapakkausten ominaisuuksiin. Koulu- ja päiväkotitarkastusten yhteydessä tarkastettiin, että sisätiloissa ja ulkoalueilla noudatettiin tupakkalain säädöksiä ja täydellistä savuttomuutta.

Valvontayksikön alueella on 10 tarjoilupaikkaa, joilla on erilliset tupakointitilat. Tupakointitilalla on oltava rakennusvalvonnan hyväksyntä, jotta niitä voi käyttää tupakointitilana. Kahden tupakointitilan osalta rakennusvalvonnan hyväksyntä puuttuu ja niiden luvaton käyttö on työllistänyt valvontaa varsinkin vuonna 2020. Tupakointitiloihin tehtiin vuoden aikana yksi suunnitelmallinen ja yksi suunnitelman ulkopuolinen tarkastus.

Läkelakiin perustuvaa nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä valvotaan pääsääntöisesti tupakkalain valvonnan yhteydessä. Lääkelain mukaisia tarkastuksia tehtiin vuoden aikana yhteensä 56 kpl:ta.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksista tehtiin 9 päätöstä. Kaikissa päätöksissä tupakointikielto määrättiin parvekkeille ja huoneistopihoille hakemusten mukaisesti.

Tupakka- ja lääkelain mukaisista tarkastuksista, vuosivalvontamaksuista ja myyntilupien käsittelystä sekä tupakointikieltopäätöksistä kertyi tuloja yhteensä: 209 428 €.

Taulukko. Tupakkalain mukaisen valvonnan suoritteiden toteuma vuonna 2020.

Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	Tarkastukset		Suunnitelma	Toteuma
Tupakan tukku- ja vähittäismyynnin tarkastukset	103		114	90%
Tupakointitilojen tarkastukset	1		3	33%
Nikotiinikorvaustuotteiden vähittäismyynti	56	84	67%	
Tarkastukset yhteensä	160	201	80%	

Liite 4

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä kunnan järjestämät eläinlääkäripalvelut v. 2020

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä.

Seutuyksikön kahden praktikkokaupungineläinlääkäriin työajasta on eriytetty 50 % eläinlääkintähuoltolakiin perustuvien valvontatehtävien hoitoon, joista aiheutuneet kustannukset korvaa valtio. Samoin yksikköön keväällä 2020 perustetun, uuden valvontaeläinlääkäriin vakanssista on 60 % valtion rahoittamaa valvontatyötä, joten kyseiseen valvontatehtävään on allokoitu yhteensä 1,6 htv resurssi. Valvontatehtäviä oli vuonna 2020 yhteensä 408 kpl. Näistä epäilyyn perustuvia eläinsuojeluun liittyviä tehtäviä oli 295 kpl ja vientitarkastuksia sekä muita eläintautilakiin perustuvia valvontatehtäviä 107 kpl. Suunnitelmallisia, ammattimaiseen eläintenpitoon kohdistuvia valvontatarkastuksia tehtiin 6 kpl. Eläinlääkintähuollon suoritteiden toteuma on esitetty vertaillen vuosien 2019 ja 2020 osalta taulukossa

Kaupungineläinlääkäriin yhteisvastaanotolla Olarissa kävi yhteensä 2789 potilasta. Potilaskäyntejä tehtiin tiloille 6 kpl. Vastaanottokäynneiltä peritään asiakkailta 15 € (sis. alv) klinikkamaksu, josta kertyi tuloja 32 780 €. Virka-ajan ulkopuolisessa päivystyksessä Yliopistollisessa eläinsairaalassa kävi seutukunnan alueelta 591 pieneläintä, ja 160 hevosta sai eläinlääkäriapua joko sairaskäynnillä eläimen pitopaikassa tai eläinsairaalan tiloissa.

Eläinsuojelulain 15 § mukaisesti kuntien on järjestettävä irrallaan tavatuille ja talteen otetuille lemmikkieläimille hoito 15 vuorokauden ajan. Suurin osa löytöeläimistä palautuu omaan kotiinsa tai sijoitetaan uuteen kotiin. Osa siirretään edelleen Helsingin eläinsuojeluyhdistykseen jatkohoitoon tai lopetetaan eläimen terveydentilan takia. Löytöeläintoiminta kilpailutettiin vuonna 2020 ja uudeksi palveluntarjoajaksi valittiin 1.10.2020 alkaen Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry. Löytöeläinten hoito tapahtuu edelleen Helsingissä, Viikin löytöeläintalolla. Kirkkonummen alueen koirat on hoidettu 30.9.2020 koirahoitola Caniculassa, mutta toimijan eläköitymisen sekä kilpailutuksen myötä myös nämä siirtyvät saman löytöeläinsopimuksen piiriin. Irrallaan tavattuja tai eläinsuojelulain mukaan huostaanotettuja seura- tai harraste-eläimiä toimitettiin löytöeläinten talteenottoiloihin yhteensä 253 kpl.

Taulukko. Eläinlääkintähuollon suoritteiden toteuma vertaillen 2019/2020

	2019	2020
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta		
Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset (ml. seuranta)	233	295
Suunnitelmalliset eläinsuojeluvalvonnan tarkastukset	4	6
Eläintautivalvonnan käynnit / tarkastukset	159	107
Eläinlääkäripalvelut		
potilasmäärä kaupungineläinlääkärien vastaanotolla	2882	2789
sairauskäynnit eläimen pitopaikkaan	4	6

Päivystys, yliopistollinen eläinsairaala		
pieneläimet	937	591
hevos- /tuotantoeläinsairaala	138	160
Löytöeläinten talteenotto		
Löytöeläimiä toimitettu väliaikaiseen hoitoon	299	253